

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

An Christus adorando sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

nia multiplex, qui hunc summum cultum inuocatio- nis ad sanctos defunctos, atq; Angelos transtulit rūt.] Sed argumenti vim inspiciamus [Orandus est Deus in Christi nomine, ergo inuocare Angelos est crimē idola- triæ: & multo magis defunctos.] Cōsequentiā alio modo probare non possumus, nisi dicat eodem inuocatiōis genere, nos inuocare Deum, & sanctos, quod nobis securus veri, & fama: Hunnius impingit.

Sancti no- tribuimus honorem diuinum
Nos enim omnibus libris & concionib. protestamur, alio genere, nos Deum, alios sanctos inuocare. Deum vt creatorē & Dominum rogamus, vt sua nos beneuolentia, & potentia protegat: Sanctos rogamus vt nobis adfint, pro nobis, & nobiscum Deum orando. Atq; adeo profitemur & verbis cōceptis cōtestamur. Sanctos Dei amicos, Dei famulos, Dei creaturas, nihil de nobis scire, nihil posse, nisi quod benignissima misericordia Deus illis dederit: nihil nisi precario nobis conferre posse. at qui misero precibus auxilium à Deo impetrat, non est ille Deus: Sed minister eius quem adorat. Hæc cum omnes Catholici, & pueri clamitēt, effrons est calūmia, cum dicimur summum cultum ad Angelos & sanctos defunctos transferre. Blasphemus est, quisquis inuocatiōem sanctorum ad Deum transfert, Deum enim fingeret alteri Deo supplicem. Sanctos viuos eodem modo inuocamus, nec Deos tamen dicimus.

§. 4. Hæc cum ita sint, alii mitius in speciem nos accusant: [Et Christum mediatorē nos fugere clāmant, cum alios patronos, aduocatos, intercessores adfiscimus: & suo nos officio Christum spoliare cōtendunt.]

Christus solus mediator.
Graue etiā hoc crimē est, quam autem graue est, tam ab illo longe nos absumus. Non cognoscunt illi mediatoris officium, nec dignitatem; nam aliorum intercessiōe derogari Domino suspiciantur: quod omnino falsum est. Christus mediator est, infinito merito, quo nobis omnia dona quæ à Deo accipimus, ex vera iustitia promeruit. Infinita etiā satisfactiōe, qua nos à delictis redemit. Efficacissima interpellatiōe apud patrem, qua ex iustitia semper exauditur. Hoc meritum, hanc satisfactiōem, & intercessiōem, si quis in alios transfert, Christum negauit, & est infideli deterior. At vero si quis alios amicos, siue viuos, siue defunctos roget, vt se cum orent in nomine mediatoris, simulq; cum fiducia meritorum Christi ad thronum gratiæ accedant, Christum honorāt non contemnūt. Si enim orationis alienæ pro nobis postulatio, est idolomania, non potest Paulus excusari, qui Ecclesiarum preces exposcit. Imo si quis pro potestatibus, regibus, ducibus, fratribus orat, Christi officium inuadit, cum vnicus sit ille mediator: si aduersariis credimus. Si igitur nos cum pro aliis rogamus patrem in nomine filii, non substituimus nos in solium filii Dei, nec patri nos nouos mediatores obtrudimus, sed ante pedes filii supplices iacemus, pacemq; fratribus per eius merita exposcimus: cur id non possint Angeli sine idolomania. Moses prostratus humi iacet ante arcam, & orat pro gente exasperatrice, cur Angelus qui eos precedebat orare non possit. Si autem honesta est oratio alterius pro alio, siue hominis pro homine, siue Angeli pro homine, cur eam petere honestum non est? Cur non liceat rogare alium vt faciat, quod eum facere etiam Scriptura iubet: Parui autem refert, in hac vita, an in altera degat, qui rogatur: quantum quidem ad hoc vt intelligamus, non obstat officio mediatoris preces aliorum pro aliis, sed multitudine comprecantium agnoscī vnicum mediatorē. Nec nostrum est, aut recens inuentum petere sanctorum cum Christo regnantium intercessiōes, quarum nulla nisi in nomine Iesu Christi fieri potest: Sed Ecclesiæ est vltus antiquissimus, quo Vigilantius, Copronymus, Waldē-

ses, Wicleffus, aliq; damnati sunt. Cyprianus Epist. 2. Orantes Deum, & Dominum nostrum Iesum Christum, vt intercedentibus Sanctū eius Apostolū, maculæ purget peccatorū vestrorum. Et Hieron. contra Vigilantium c. 3. Dicis in libello tuo, quod, dum viuimus, mutuo pro nobis orare possumus; postquam autē mortui fuerimus, nullus sit pro alio exaudienda oratio; præsertim cum Martyres vltionem sui sanguinis obsecrantes, impetrare non quierint. Si Apostoli & Martyres adhuc in corpore constituti, possunt orare pro ceteris, quando pro se adhuc debent esse solliciti: quanto magis post coronas, victorias, & triumphos? Vnus homo Moyses sexcentis millibus armatorum impetrat à Deo veniam: Et Stephanus imitator Domini sui, & primus Martyr in Christo, pro persecutoribus veniam deprecatur: & postquam cum Christo esse coeperint, minus valebunt? Paulus Apostolus ducentos septuaginta sex sibi dicit in nauis animas condonatas, & postquam resolutus esse coeperit cum Christo, tunc ora clausurus est, & pro ijs, qui in toto orbe ad suum Euangelium crediderunt mutire non poterit.

Id quod de mortuis dicit, habet ex Dionysio de Ecclesiastica c. 3. vbi ostendit etiā in sacrificiis sanctorū fieri mentionem, non quasi mortuorum, sed vere uiuentium. Idque ostendunt Liturgiæ vetustissimæ D. Petri, D. Iacobi, Ethiopica, quam Matthæo tribuunt, & Mediolanensis. Ita & Augustinus in Pf. 88. Hil. in Psal. 124. Amb. l. de uidijs, Damasus de S. Agnete Nyf-senus de S. Theodoro. Chryf. hom. 26. in 2. Corin. Cyrillus die Ioan. Baptist. in Ephesino. Vbi in tanta Synodo ~~quædam~~ his verbis inuocat. *Quis obsecro is est, qui in terrarum orbem ingressus est? quo quaso modo in illum inductus est? Mysteriorum hoc aperit d. Euangelista: effare nobis d. beate Ioannes, magnum quippiam & eximium: Tu qui tonitruus filius appellatus es, tu qui orbem totum singulari tua doctrina in admirationem rapuisti, tu qui voces habes immortalis, cui d. Apostole obliuio & tempus cedunt verba. Ecce tantus hic pastorem cœtus ad te venit, remoue nobis lapidem, sicut beatus Iacob pastoribus Haran: resera nobis puteum vitæ; da, vt nunc quoque de fontibus hauriamus, immo vero tuum nobis fontem appone.*

Quanta ergo impudentia est, totam antiquitatem, viros sanctos, & martyres accusare idolomanias? Quamuis cum solos Pontificios accusat, eorum probat antiquitatem; necesse est enim veteres illos omnes esse hac in re Pontificios, Lutheranum ne vnium quidem fuisse, multo minus Calvinianum.

QVÆSTIO III.

An Christus adorandus sit?

§. 1. Christum cultu latriæ, vt verum Deum adorare conuenit. Cum enim Pater adoratur, etiam reliquæ personæ includuntur eadem oratione, cui vnus sint essentia. Cum vero diuinitas Christi sic adoratur, etiam respectiue, & improprie, eius humanitas adoratur, à quam coniuncta diuinitati, quemadmodum cum homo adoratur, etiam vestis adoratur, improprie tamen, & quasi per accidens. Potest tamen et Christi humanitas sola seorsum spectata adorari, verum cultu inferiore, qui creaturæ, non Deo conueniat. Quare impie dicit Lambertus Danæus: [Eum Deo re esse maledictum, qui ad ipsam carnem Christi, et vt filio Dei hypostatice cōiuncta est, inuocatiōe dirigit.] Ita ille Exam. l. Kemnitii. Et Petrus Richerus aduersus Iacobū Andream. [Eum qui dixerit Iesum Christum necessario orandū, & inuocadū, hereticū esse. Et per Christum quidē orandū esse patrem, sed filium nūquā inuocadū, ne humanitati eius honor haberet.]

Christi humanitas adoratur.

Non igitur miram est, ab illis sanctorum orationes reici, qui nefas putant ipsum Christum adorare: quos iam olim damnauit in cruce pendens Iatro, Luc. 23. & est. Ioan. 4. 10. Christus ipse, ille Samaritanam ad orationem hortatur, ille ad se venire iubet, vt reficiat, à multis adoratus, diuinitatis eius non satis gnatis, vt testantur eodem Calviniani.

§. 2. Gal-

Orandiū multitudi ad vnū mediatorē conuertit.

